

4.11.2019

Viite: STM:n lausuntopyyntö 15.10.2019, STM107:00/2019

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020-2023

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusten kehittämisohjelma käynnistyy hallitusohjelman mukaisesti. Maakunnittaiset kehittämis- ja kokeiluhankkeet sekä toiminnan käynnistyshankkeet ovat olennainen osa kehittämisohjelmaa.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmalle ei ole suunnattu erillistä rahoitusta, vaan asetusluonnoksen mukaan ohjelman toteutuksen edellyttämä rahoitus muodostuu pääosin STM:n peruspalvelujen kehittämiseen ja hoitotakuun kiristämiseen kohdentuvasta rahoituksesta momentilla 33.60.39. Rahoitusta peruspalvelujen kehittämiseen on varattu 160 miljoonaa vuosille 2020-2022.

Luonnoksessa on tarkoitus säätää kahden tyyppisten kehittämis- ja käyttöönottohankkeiden valtionavustuksista. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaa toimenpannaan maakunnittain alueen kuntien ja kuntayhtymien yhteisillä perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon kehittämisen kokonaisuuksilla. Hankerahaa myönnetään tasasuuruksella maakunnittaisella osuudella sekä 75 %:n osuudella, joka määräytyy suhteessa maakunnan asukaslukuun. Näille hankkeille valtionavustus myönnettäisiin täysimääräisenä.

Hankerahoitusta voidaan myöntää myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä tukeviin alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittäviin hankkeisiin. Näille hankkeille valtionavustusta myönnettäisiin enintään 80 % valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

VM katsoo, että peruspalvelujen laadun ja saatavuuden kehittäminen vaatii aktiivisia toimia. VM:llä ei ole huomauttamista asetusluonnoksessa kaavailtuihin avustusten myöntämisehtoihin eikä avustusten maakunnittaisten enimmäismäärien jakoperusteisiin. VM pitää hyvänä asetuksen 3 §:n edellytyksiä, joissa todetaan muun muassa, että maakunnan kokonaisuudelle suunnattuihin hankkeisiin osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketun asukasluvun on oltava vähintään 80 % maakunnan asukasluvusta, ja että kustannusten nousun hillitseminen on yksi hankkeen edellyttämistä osatavoitteista.

VM toteaa vielä, että esittelymuistion luonnoksessa on 5 §:n kohdalla viitattu valtionavustuslain 7 §:n 2 momenttiin, kun on viitattu valtionavustuslain mukaiseen sopimukseen valtionavustuksen käytöstä. Valtionavustuslain 7 §:ään on muutossäädöksellä 1113/2018 lisätty uusi 2 momentti, jolloin aiemmasta 2 momentista on tullut 3 momentti. Esittelymuistion luonnoksessa tulisi siis viitata mainitussa kohdassa valtionavustuslain 7.2 §:n sijaan lain 7.3 §:ään.

VM toteaa lisäksi, että Valtiovarainministeriössä on käynnissä käsitely, jonka tuloksena valmistuu valtionavustustoiminnan sanasto. Tämä yhteinen sanasto tulee kattamaan koko valtionhallinnon valtionavustustoiminnan. Käsitely ei ole vielä päättynyt, mutta sanaston tämänhetkisessä versiossa ei esiinny termiä valtionavustusselvitys. Mainittu termi ei esiinny myöskään valtionavustuslaissa tai sitä koskevassa hallituksen esityksessä 63/2001 vp. Sen sijaan valtionavustuslain 14.4 § 5 k:ssa ja 12.1 §:ssä on käytetty termiä *selvitys* kuvaamaan jokseenkin samaa tilannetta, jossa asetusluonnoksessa käytetään termiä *valtionavustusselvitys*. VM esittää harkittavaksi, että asetusluonnoksen termi valtionavustusselvitys muutettaisiin termiksi selvitys.

Asetusluonnoksen esittelymuistion luonnoksen 1 §:n perusteluissa todetaan, että "Asetusta sovellettaisiin myönnettyjen avustusten hallinnointiin liittyviin tehtäviin vielä vuoden 2023 jälkeenkin, vaikkei uusia avustuksia enää myönnettäisi." Luonnoksen 10 §:n perusteluissa sen sijaan todetaan, että "Myönnettyjen avustusten loppuselvittelytoimet voisivat jatkua vielä vuonna 2024 ja tämän vuoksi asetus olisi voimassa vuoden 2024 loppuun asti." Loppuselvittelytoimet terminä kaipaa täsmennystä ja toimet voivat, mikäli esiintyy esimerkiksi takaisinperintätilanteita ja niihin liittyviä valitusprosesseja, jatkua myös vuoden 2024 jälkeen.

VM:n näkemyksen mukaan asetuksen voimassaolosta vuoden 2024 loppuun asti tulisi kuulua, että asetus on voimassa vuoden 2023 loppuun asti. Tuolloin 10 §:stä kävisi uudelleen selväksi avustusten viimeinen myöntämispäivämäärä 31.12.2023. Lisäksi pykälässä voisi olla informatiivinen 2 momentti, jossa säädettäisiin, että voimassaoloajan päättyessä vireillä olevat hakemukset sekä jo myönnettyihin avustuksiin liittyvät asiat käsiteltäisiin asetuksessa säädetyn mukaisesti. Tällainen säännös on esimerkiksi asetuksessa 1152/2017 (12 §).

VM toteaa vielä, että jos asetusluonnokseen tulee lausuntokierroksen seurauksena olennaisia muutoksia, tulisi se käsitellä uudelleen Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen